

Araştırma Makalesi

Tangoya Sınıftan Bakmak, Arjantin'de Komünist Bir Şef: Osvaldo Pugliese

Umut KARAMOLLAOĞLU* ve Mine Dilan KIRAN**

ORCID ID: 0000-0003-0704-5167

ORCID ID: 0000-0001-7150-9312

*“Quiero trabajar junto a usted por la paz,
para que no repitamos las tragedias del pasado.
Lucharé. Hasta el final mismo, hasta el momento de mi muerte,
lucharé por la victoria humana.”*

*“Barış içinde bir arada çalışmayı istiyorum, bu sayede geçmişin trajedilerinin
tekrarlanmasını önleyebiliriz. Savaşacağım. İnsanlık için sonuna kadar, ölümüne
kadar savaşacağım.”*

Osvaldo PUGLIESE¹

Öz

Tango, Arjantin tarihi ve kültürünün önemli bir parçası olup aynı zamanda Arjantin siyasal tarihinden de etkilenmiştir. Osvaldo Pugliese ise tango müziğiyle Arjantin siyasetinin birbirini etkilediği dönemlerde kendi komünist kimliği ile tango müziğini birleştirerek mücadelesini sürdüren, Arjantin tango müziğinin önemli şeflerindedir. Bu nedenle bu çalışma kapsamında; Arjantin siyasal tarihi, Osvaldo Pugliese ile birlikte ele alınarak bu ilişkinin tango müziğine ve Pugliese'nin hayran kitlesinin belirleyici bir kısmı olan işçi sınıfına yansımaları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: tango, sınıf, müzik, sınıf kültürü, Arjantin

Makale gönderim tarihi: 20.04.2020 Makale kabul tarihi: 01.06.2020

* Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Tango Eğitmeni.

** Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Politika Doktora Öğrencisi.

¹Pugliese, <https://www.daisakuikedo.org/sub/books/books-by-category/essays/onebyone.html>

Looking at Tango in a Class Perspective: A Communist Chef in Argentina: Osvaldo Pugliese

Abstract

Tango is an important part of Argentine history and culture. It is also influenced by the political history of Argentina. Osvaldo Pugliese, on the other hand, is an important conductor of Argentine tango music, who combined his communist identity with tango music during periods when the politics of Argentina were influenced by each other. For this reason, within the scope of this study, Argentine political history is examined together with Osvaldo Pugliese and the reflection of this relationship on tango music and on the working class, which is a defining part of Pugliese's fan base.

Keywords: tango, class, music, class culture, Argentina

Giriş

Piyanist, orkestra şefi ve besteci Osvaldo Pedro Pugliese, Arjantin tango müziğinin² en önemli figürlerinden birisidir. Orkestrası, şöhreti diğer tango orkestralarına kıyasla geç yakalasa da tartışmasız en başarılı orkestradır. En uzun soluklu sanatsal üretimde bulunan (en uzun yıl aralığında sahne alan, en uzun yıl aralığında eser üreten ve ilk kaydından 1968'e kadar grup üyelerinin çoğunu aynı şekilde koruyabilmiş, bu kadar sadık müzisyenlerle çalışabilmiş tek orkestradır) ve kendi stilini yaratmış olan Osvaldo Pugliese, aynı zamanda Komünist Parti üyesi bir komünist olarak tüm yaşamını işçi hakları için mücadeleye adanmış bir müzisyendir.³

² Metin içinde ve dipnotlarda tango parçalarının isimleri koyu renkle yazılmıştır.

³ Uzun müzik hayatı boyunca toplamda on kez politik görüşleri nedeniyle doğrudan farklı askeri cuntalar ya da pretoryan rejimin sivil hükümetleri tarafından hapsedilir. Hapisteyken orkestrası genellikle piyanistsiz sahne alır. Şefini hapse atmak dışında Pugliese Orkestrası farklı iktidar engelleriyle de baskı altına alınır. Performans saatinde tüm orkestrayı gözaltına alıp etkinlik saati sonrası orkestranın salınması ya da konserin gerçekleşeceği kabarenin sokaklarının polis kordonuyla kapatılması kolluk güçlerinin taktiklerinden bir kaçıdır. Cunta dönemlerinde performanslarının ortasında ışıkların bir anda açılıp, polislin salonda bulunan herkesi gözaltına alması gibi marjinal örnekler de yaşanır.

Tangonun Altın Çağı olan 1940 ve 1950'lerin başlarında çoğu büyük tango orkestranın nereye gitse kendilerini takip eden hayranları bulunur. Pugliese'nin hayran kitlesinin belirleyici bir kısmını ise işçi sınıfı oluşturur. Müziğin karakteri hayranların tavırlarıyla da paralellik gösterir. Troilo hayranları daha sakin, Fresedo hayranları daha romantiktir. D'Arienzo ve Pugliese hayranları ise neredeyse holigan ölçüsünde sevgilerini gösterir. Hayran oldukları orkestrayı nereye gitse takip ederler. Pugliese 1948 tarihli **Negracha** (Siyahi Kadın) eseri sonrasında işçi sınıfının yanında Afro-Arjantinlilerin de büyük desteğini alır (Lavocah, 2016: 70).

Ömrünün sonuna kadar bir komünist olarak yaşayan Pugliese, orkestrasını ortak biçimde yönetir.⁴ Orkestrasının elde ettiği geliri (Pugliese'ninki dahil) kendisi ve müzisyenleri arasında, katkılarına göre paylaşır. İdeolojisi nedeniyle 1950'lerde birkaç yılını hapiste geçiren Pugliese, eserlerini hücrelerinde yazmaya devam ederken hapiste olduğu dönemlerde onuruna piyanosunun üzerine kırmızı bir karanfil bırakılırdı (Lavocah, 2014: 56).

Her türlü devlet şiddetiyle, iktidar baskısıyla ve işkenceyle ömrü boyunca yaşanan ve bu mücadelelerden en sonunda galip olarak çıkabilen Pugliese, kariyerinin sonunda ironik bir şekilde ilahi bir mertebeye yükseltilir; bir koruyucu, bir aziz gibi görülür. Bu nedenle aziz (San Pugliese) olarak anılmaya başlar. Bir komünisti dinsel bir mertebeye ödüllendirmeye çalışmanın ironisini bir kenara bırakalım, toplumun her kesimi tarafından sahiplenilmesi oldukça önemlidir.

Bu nedenlerle çalışmada Pugliese'yi tanımak amacıyla bestelerini hangi siyasi atmosferde yaptığı ve müzik hayatını hangi politik şartlarda sürdürdüğü incelenecek ve bu bağlamda Pugliese'nin sınıfla olan bağı ortaya konacaktır. Darbeler ve darbe sonrası hükümetlerce Pugliese'ye uygulanan baskı, sansür ve yasaklar ele alınacaktır. Arjantinde hâkim olan siyasi atmosferi anlamak için çalışmada ilk olarak Arjantin darbeler tarihine ve bu süreçte Pugliese'nin yaşadıklarına değinilecektir. Arjantin siyasal tarihi ve işçi sınıfı için önemli figürler olan Perón ve Pugliese ilişkisi incelenecek ve son kısımda Pugliese'nin Arjantin'deki konumu, dönemin siyasi atmosferi dışında kalmadan kendi stiline giden yolda Pugliese'nin müzikal evrimi irdelenecektir.

20. Yüzyıl Arjantin Siyasal Tarihinde Darbeler, Tango ve Osvaldo Pugliese

Arjantin, Amerika kıtasının keşfinin ardından Avrupalıların kolonileşmeye başlamasıyla İspanyol sömürgesi haline gelmiş bir ülkedir. 1530'larda Buenos Aires'e gelen İspanyollar tarafından ilk koloniler kurulur, 1800'lerin başında İngilizler tarafından gerçekleştirilen kısa süreli işgalin ardından 1816'da ise bağımsızlığını ilan eder. Arjantin bağımsızlığını ilan etmesinden günümüze kadar birçok darbeye maruz kalır; bu nedenle siyasi tarihi ağırlıklı olarak darbeler üstüne şekillenmiştir.⁵

⁴ Ücret ödenmesinde eşit bir sistem uygular. Bu bağlamda en fazla parayı bazen birinci bandoneon Osvaldo Ruggiero'nun aldığı dönemlerin olduğu da olur. Pugliese çoğunlukla genel kazancın %16,5'lik kısmını alır. Yaygın uygulama ise orkestra liderlerinin kazanılan parayı bölüştürmesi şeklinde değildir. Müzisyenlere parça başı iş karşılığı bir ödeme yapılır. Ücretin çok büyük bir kısmı da orkestra şefinde kalmış olur. Pugliese ise tüm kazancı eşit şekilde pay eder. Ancak burada bir kredi sistemi uygular. Beste ya da aranjman yapan müzisyene fazladan puan verip onlara kazanç oranlarını arttırma şansı sunar. Bu elbette orkestranın müzikal olarak gelişmesini de sağlayan bir yapıdır. Benzer şekilde müzisyenler provaya geç kalınması ya da provanın kaçırılması gibi durumlarda da puan kaybeder. Tam anlamıyla bir kooperatif gibi olan bu yapı nedeniyle çoğu müzisyen yirmi yıl yanında kalır. Kendisi hapisteyken bile orkestrası dağılmaz. Lavocah'ın sorduğu soru bu noktada çok önemlidir: "Başka hangi orkestra lideri altı ay hapisteyken dağılmadan birlikteliğini koruyabilirdi?" (Lavocah, 2016: 12).

⁵ Arjantin'in kolonileşme sürecinden bağımsızlık dönemine kadar geçen süre çalışma kapsamına alınmadığı için bu kısım bir paragraf ile özetlenmiştir. Bu kısma dair ayrıntılı bilgi için; Güneş Çelikkol'un Direnişlerin Güney Kutbu ve Marta E. Savigliano'nun Tango; Tutkunun Ekonomi Politikası Kitapları incelenebilir.

Sömürge ülke ekonomisinden bağımsız bir çevre ülke ekonomisi haline gelen Arjantin ekonomisi, 19. yüzyılın ikinci yarısı itibariyle yükselmeye başlar. 1880'li yıllarda başlayan bu hareketlilik diğer Latin Amerika ülkelerine olduğu gibi Arjantin'e de ağırlıklı olarak Avrupa'dan göç yaşanmasına neden olur (Özgenç, 2017: 6).

Ulus devletleşme sürecinin başında, 1904-1912 yılları arasında çoğunluğunu İtalyan ve İspanyolların oluşturduğu 1,5 milyon Avrupalı göçmen ülkeye göç eder ve Arjantin, on yıl içinde nüfusunun üçte birini göçmenlerin oluşturduğu bir ülke haline gelir. Sıfırdan bir ulus devletleşme yaşanırken göçmenlerin devlete aidiyetlerini inşa edip ülke üst-kimliği kabul etmesi sürecinde en az futbol kadar tam o yıllarda yeni yeni oluşmaya başlayan tango müziği/dansı da etkili olur. Ülkeye işçi olarak gelen göçmenler başta başkent Buenos Aires olmak üzere şehirlere yerleşir ve gettolarda yaşarlar. Bu çok kültürlü, fakir gettolar tango'nun büyümesi için gerekli floryayı oluşturur ve tango, bir alt kültür olarak 19. yüzyıl sonunda doğar.⁶

Dans tarihine baktığımızda klasik balenin ya da yerel bir dans olan zeybeğin yaklaşık 600 yıllık geçmişleri varken tango'nun çok daha yeni, modern zamanlarda hayat bulmuş bir dans olduğunu görürüz. 19. yüzyılın sonlarını işaret eden ve tango'nun köklerine dair ilk bilinen bilgiler günümüzde tango literatürüne hakim durumdadır. Ancak sözlü tarihin büyük ölçüde tango tarihini şekillendirdiği gerçeğini bu noktada unutmamamız gerekir⁷. Bu nedenle tango tarihine dair anlatılanların çoğunda ünlü yazar Borges'in de muzdarip olduğu büyük bir bilgi kirliliği vardır (Borges, 2014: 147).

1880-1890 arası tarih sahnesine çıkıp şekillenmesi yaklaşık kırk yıl süren (1910-1920 arası) Arjantin tango önce Altın On Yıl'ını (1935-1943) ve devamında Altın Çağ'ını (1935-1952) yaşar ve 20. yüzyılın ortalarından itibaren ise bir anda devlet yasaklarına maruz kalır. Popüler kültürün o dönemlerde en önemli ögesi olan

⁶ Jorge Luis Borges'in tango'nun çıkışını anlattığı "Tango'nun Tarihçesi" metnindeki ifadeleri şu şekildedir: "Vicente Rossi, Carlos Vega ve Carlos Muzio-Sáenz Peña gibi titiz araştırmacılardan her biri tango'nun kökenlerini kendine göre, başka başka anlatır. Öncelikle şunu söyleyeyim ki, bu araştırmacıların vardıkları tüm sonuçlara katılıyorum - hatta başkalarına da, tango'nun bir de zaman zaman filmlerde gösterilen bir tarihçesi var. Bu duygusal versiyona göre tango Buenos Aires'in kenar mahallelerinde gecekondü semtlerinde doğmuş. İlk başlarda, iyi aileler tangoya karşı çıkmışlar, benimsememişler bu müzik türünü. ... Oysa benim anılarım (elli yaşımı doldurdum) ve birçok kişiyle konuşarak yaptığım araştırmalar kesinlikle bu tezi doğrulamıyor. Felicia ve La Morocha gibi tango'nun yazarı José Saburido ile, Don Juan'ın yazarı Ernesto Poncio ile, La Viruta ve La Tablada'yı yazan Vicente Greco kardeşlerle, Palermo'nun bir zamanlar ki siyasi önderi Nicolas Paredes'le ve onun tanıdığı bazı balad şarkıcısı gaúcho'larla uzun sohbetler yaptım. Rahatça konuşmalarını sağladım ve cevabı önceden belli olan sorular sormamaya özen gösterdim. Tango'nun kökenlerine ilişkin sorularına verdikleri yanıtlar bölgeler, hatta ülkeler açısından çeşitlilik gösteriyordu: Uruguay'lı Saburido tango'nun Montevideo'da doğduğunu savundu. Buenos Aires'li Poncio ise kendi mahallesini Retiro'da. Buenos Aires'in güneyinden olanlar Chile Sokağı'na, Kuzey'inden olanlara kötü şöhretli Temple Sokağı'na ya da Junin'e işaret ettiler. Bu uyuşmazlıklara karşı dandığım kimselerin hepsi tango'nun kökeninin genelevler olduğunda birleşiyordu. Aynı görüş birliği tango'nun doğuş tarihi için de geçerli; 1880'le 1890 arası." (Borges, 2014: 147-148).

⁷ Metinde tango kültürünü oluşturan mitleri elemek açısından sadece çok net olan bilgilere yer verilmeye çalışılmıştır.

tangonun kimi zaman şarkı sözleri sansürlenir, kimi zamansa bir araya gelinerek icra edilen örgütsel bir eylem olarak tanımlanır ve tamamen yasaklanır. Araya bir otuz yıllık kesinti girer ve tango, bu yıllarda yer altına iner. Cuntaların ya da askeri hükümetler kontrolündeki sivil hükümetlerin 1980'lerde Arjantin siyasal hayatından tam anlamıyla çekilmesiyle ise tango yeniden yükselişe geçer. Bir yandan küreselleşmenin dünya kültürlerini geçişgenleştirmesi bir yandan da 1980'lerin sonlarından itibaren Arjantin'in neo-liberalizme eklenmeye çalışmasıyla devlet, tangoya yönelik tavrını tam ters bir rotaya çevirir ve tangoyu bir küresel meta olarak dünyaya pazarlamaya başlar. Tangoya dair değişen bu siyasetten Pugliese'de nasibini alır. 1985 tarihli Teatro Colón konseri sonrası devlet, Pugliese'ye her geçen yıl daha fazla sahip çıkmaya başlar ve 2005 yılı, doğumunun 100. yılı olması sebebiyle "Pugliese Yılı" ilan edilir.

Trajik Hafta, Asi Patagonya, 1930 Darbesi ve İspanya İç Savaşı'nın Arjantin Siyasetindeki Yeri

1919 - Semana Trágica (Trajik Hafta)

Ocak 1919'da Vasena metal işçilerinin grevine polis saldırmalarıyla çıkan çatışmalarda bir polis ölür. Polislerin işçilere misilleme yapmak için grevdeki dört işçiyi öldürmesiyle de genel grev ilan edilir. İlan edilen genel grevin ardından işçi mahallelerinde ayaklanmalar başlar ve sokak savaşları yaşanır. Başkan Hipólito Yrigoyen orduyu devreye sokar. Bir işçi cenazesi sırasında ordu ve polis tarafından kurulan pusu sonucu çocukların da dahil olduğu büyük bir grup öldürülür. Hükümetin işçi hareketine yönelik gözdağı amaçlı bu saldırısı Arjantin tarihinde yer alacak büyük bir katliama dönüşür. Bir haftada 800 işçi öldürülür, 50 bin kişi tutuklanır (Çelikkol, 2007: 81).

1920-1922 - Asi Patagonya (Patagonia Rebelde)

1919'da gerçekleştirilen ayaklanmadan bir yıl sonra yeni bir işçi ayaklanması gerçekleşir ve öncekinden daha ağır bir katliamla sonuçlanır. "Trajik Patagonya" ya da "Asi Patagonya" olarak adlandırılan bu isyanın kökeninde İngiliz şirketlerine ait yerlerde sendikal örgütlenme yürüten Antonio Soto ve bazı İspanyol anarşistlerin, göçmenler yasası kapsamında sınır dışı edilmesine karşı duyulan isyan vardır. Dönemin başkanı Yrigoyen kontrolünde bastırılan isyanın sonucunda kırsalda 1.500 işçi ve sendika lideri kurşuna dizilir. Birçok çiftlik sahibi ve yakınları da çatışmalar sırasında hayatını kaybeder (Çelikkol, 2007: 81).

İşçi haklarının çok az, işveren avantajlarının çok fazla olduğu bir konjonktürde Pugliese'nin ilk politik çocukluk anılarından olan 1919 tarihli Semana Trágica boyunca babası Pugliese'nin dışarı çıkmasına izin vermez. Pugliese sokağın ortasında bir işçinin vurulmasını ve hatta ölü çocuğunu taşıyan işçileri kendi gözleriyle görür. 1930 darbesine varan süreçte kritik iki viraj olan Trajik Hafta ve Asi Patagonya hem Arjantin solunun marjinalleşmesine hem de Osvaldo Pugliese'nin komünist kimliğinin belirginleşmesine olan etkisi açısından oldukça önemlidir.

1930 Darbesi

1930 darbesi, 1853 yılında kabul edilen Anayasası'nın ardından modern Arjantin tarihinin ilk darbesidir. Büyük buhranın etkisi ve ekonominin kötüye gidişiyile çatışma dönemi ortaya çıkar, bunun üzerine 6 Eylül 1930'da José Félix Uriburu ve örgütlediği askerler tarafından Hipólito Yrigoyen hükümetine son verilir (Çelikkol, 200: 83). Radikallerin temsilcisi olarak anılan Hipólito Yrigoyen'in yerine paramiliter milliyetçi bir örgüt olan Arjantin Yurttaş Lejyonu'nun kurucusu ve Mussolini hayranı emekli General José Félix Uriburu devlet başkanı olur (Gezgüç ve Uzun, 2017: 153).

1930 darbesi Arjantin için siyasi ve sosyo-ekonomik açıdan bir dönüm noktasıdır. Bu dönemden sonraki on yıl Arjantin için "Kötü Şöhretli On Yıl" (La Década Infame) olarak tanımlanır. Bu on yıl içerisinde Uriburu'nun başkanlığı 1932 yılına kadar sürer ve 1932'de General Agustín Pedro Justo başkan olur. Justo, 1932'den 1983'e kadar geçen elli üç yıldaki yirmi beş devlet başkanı arasında, seçimle iktidara gelen iki kişiden biri ünvanına sahiptir. Diğeri ise Juan Domingo Perón olacaktır (Gezgüç ve Uzun, 2017: 155).

Uriburu'nun başkanlık döneminde cunta yönetimi "Tanrı, Vatan ve Aile" sevgisini ön plana çıkartır. Faşizm/Nazizm yanlısı Uriburu kendi ideolojilerini topluma yukarıdan empoze etmeye çalışır ancak bu siyasal tutum işçiler üzerinde başarılı olmaz (Çelikkol, 2007: 85).

Kendisiyle yapılan bir röportajda 1930 darbesi sıralarında bir gün eve geldiğinde abisi Alberto ile babasının tartıştığını ve abisinin Uriburu darbesini desteklediğini anlatan Osvaldo Pugliese, "Ben babamın yolundan gittim." diyerek darbenin kendi kimliği üzerindeki inşa edici etkisini anlatır (Lavocah, 2016: 13).

1936 İspanya İç Savaşı

İspanya İç Savaşı, 1936 Temmuz'undan 1939 Nisan'ına kadar sürer ve Cumhuriyetçilerle Francisco Franco liderliğindeki Milliyetçiler arasında yaşanır.⁸ Seçimlerle gelen Cumhuriyetçi hükümeti kabul etmeyen, Hitler ve Mussolini'nin de desteklediği faşist General Francisco Franco önderliğinde, 17 Temmuz 1936'da İspanyol Fas'ında darbe yapılır ve iç savaş başlar. Cumhuriyetçilerle Milliyetçiler arasında üç yıl süren ve yaklaşık 1 milyon insanın hayatını kaybetmesine neden olan iç savaş 1939 yılında sonlandığında Franco iktidara gelir ve 1975 yılına kadar İspanya'yı yönetir (Yıldırımaz, 2018: 8).⁹ İspanya İç Savaşı Arjantin'de de oldukça yakından takip edilir. Özellikle İspanyol göçmenlerin ağırlıklı olduğu bölgelerde çatışmalar artar.

⁸ (Gezgin, UB.(2017). "İspanya İç Savaşı, Darbe, Direniş ve Tarih Yazımı" incelenebilir.

⁹ Bu dönemde komünistler Franco'ya karşı savaşta hem ülke içinde hem de enternasyonal anlamda ciddi mücadeleler verir (Salman, 2013: 147).

Osvaldo Pugliese bu çatışma ortamında, 1936 yılında Komünist Partiye katılır. Pugliese'nin politik kimliğinin oluşmasında bu dört olay (Trajik Hafta, Asî Patagonya, 1930 Darbesi ve İspanya İç Savaşı) oldukça etkili olur ve aktif şekilde hayatını ezilenlerin haklarını dürüst bir şekilde savunmaya adar.

Franco iktidarı Arjantin siyasal hayatında önemini neredeyse hiç kaybetmez. İleride değineceğimiz Juan Domingo Perón'un iktidarı kaybedip ülkeden kaçmak zorunda kaldığı süreçte Peron, Franco iktidarına sığınacak ve orada "Sürgündeki Devrik Lider" olarak Arjantin hükümetlerinin hissettiği bir gölge olacaktır.

1943 Darbesi ve Perón'un İktidara Gelişi

1930 Darbesi'nin ardından Uriburu, Justo ve Castillo başkanlıklarını geçirmiş olan Arjantin, "Kötü Şöhretli On Yıl" veya "Alçaklık Yılları" olarak tanımlanan yılların son döneminde (1943 yılında) yeni bir darbe ile karşı karşıya kalır (Çelikkol, 2007: 90). Ordu tarafından "Devrim" olarak nitelendirilen 1943 darbesi, içinde Perón'un da bulunduğu ve kendilerini Birleşik Subaylar Grubu (GOU) olarak adlandıran bir grup tarafından 4 Haziran 1943 yılında yapılır (Gezgüç ve Uzun, 2017: 156).

İşçi düşmanı ve muhafazakâr olarak tanımlanan Ramón Castillo hükümetinin darbe ile devrilmesinin ardından darbenin liderlerinden Arturo Rawson kendisini başkan ilan eder. Ancak Birleşik Subaylar Grubu (GOU) ile birlikte darbeyi düzenleyen Rawson kendisini başkan ilan ettikten sonra darbe içinde darbe ile GOU tarafından görevden indirilir ve Brezilya'ya büyükelçi olarak gönderilir (Çelikkol, 2007: 96).¹⁰

1943 Darbesini gerçekleştiren ve Ramón Castillo'yu deviren milliyetçi Birleşik Subaylar Grubu'nun (GOU) üyesi olan Juan Domingo Perón, Pedro Pablo Ramírez döneminde Arjantin siyasal hayatında aktif bir rol üstlenmeye başlar. Ramírez 1944 yılında bir iç darbe ile yerini daha ılımlı olan Edelmiro Julián Farrell'e bırakır. İki buçuk yıl iktidarda kalan Farrell döneminde Perón daha da güçlenir. Farrell kağıt üzerinde başkan konumuna düşer. Tüm ülke Çalışma Bakanı Perón'dan bahseder.

Çalışma Bakanı olduğu bu dönemde Perón, çalışma hayatına ve örgütlenmeye yönelik gerçekleştirdiği düzenlemelerle dikkat çeker. Sendikal örgütlenme ile ilgili kararnamele, asgari ücret düzenlemesi, ücretlerin fiyat artışlarına göre yükselmesi gibi ücret düzeylerine yönelik gerçekleştirdiği değişiklikler, özellikle sendikaların ve işçilerin Perón'un yanında yer almasını sağlar. (Gezgüç ve Uzun, 2017: 157). Güçlenen Perón kendine bağımlı bir işçi konfederasyonu oluşturur (CGT - Genel İşçiler Konfederasyonu) ve bu konfederasyonun dışında kalan komünist ve diğer sol örgütlerin etkili olduğu sendikaları dışarıda bırakarak marjinalleştirir (Kök, 2011).

¹⁰ 1946 yılına kadar süren darbe iktidarı döneminde üç asker başkanlık yapar. Rawson'un gönderilmesinin ardından Pedro Pablo Ramírez ve sonra Edelmiro Farrell başkanlığında devam eden Arjantin'de 1946 yılında yapılan seçimlerle başkan seçilen Juan Perón 1955 darbesine kadar görevde kalacaktır.

Perón'un artan popülerliği diğer generalleri rahatsız eder ve 23 Eylül 1945 Deniz Kuvvetleri Perón karşıtı bildiri yayımlayarak Perón'u istifaya zorlar. Perón'un istifası işçilerden tepki toplar ve gayri resmi olarak Perón'un tutuklanması üzerine 1945'te Perónizm güçlenerek Arjantin'in en büyük kitle hareketini yaratır. Buenos Aires'de Perón'un özgürlüğünü talep eden işçiler ile anti-Perónistler arası sokak çatışmaları başlar. Çatışmaların ardından Perón serbest bırakılır ve Arjantin seçime gider.

Şubat 1946'da ilk kez, 1951'de ise ikinci kez Juan Domingo Perón başkan seçilir. Perón'un yönetimi süresince işçiler güçlenir ve sendikalı işçi sayısı artar (Yarar, 2013). Bu dönemde ekonomik ve sosyal alanda Perón'un yaptığı düzenlemeler çalışanların hayat koşullarını iyileştirir ancak diğer yandan sendikaların bürokratik ve milliyetçi kurumlar haline gelmesine de yol açar (Çelikkol, 2007: 100).

1948 yılındaki anayasa değişikliği hem Perón'un yeniden seçilmesini sağlar hem de ülkedeki muhalefeti bastırarak zemini oluşturur. Bu süreçte ülkede sosyalist ve komünistlerle Perónistler arasında ciddi bir ayrım ortaya çıkar. İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinin etkisiyle de komünist ve sosyalist işçilerle Perónist işçiler arasındaki ayrım kutuplaşma noktasına gelir (Çelikkol, 2007: 100). 1950'lerde ekonominin kötüye gitmesiyle birlikte baskı rejiminin artması, kısıtlanan özgürlükler, kilise ile olan çatışma süreci Perón'a olan muhalefeti arttırırken burjuvazinin orduyu desteklemesi ile 1955 darbesi gerçekleşir (Yarar, 2013).

Perón, Pugliese ve Tango

1943'te yeni rejim ve göçmenlerden oluşan bir ülkede Perón, "dilini saflaştırılması" politikası izlemeye başlar. Tango parçalarının hemen hemen hepsinde bulunan *lunfardo* (Arjantin argosu) ahlaki boyutta sakıncalı olarak kabul edilip yasaklanır. 18 Haziran'da Resmi Radyo'da yasaklı *lunfardo* kelimelerinin listesi açıklanır. Tango'nun en klasik argosu *vesre*; iki heceli kelimelerde kelimelerin sırasının değiştirilmesiyle oluşan argo kelimeler (Tango yerine gotan demek gibi, 1999'dan beri dünya çapında popüler olan Gotan Project grubu da isminde bu *lunfardoyu* kullanır) yasaklanır.

Yasağın etkisi tango üzerinde yıkıcı boyutta olur. Bir anda Gardel kayıtlarının yüzde sekseni yasaklı hale gelir. Yasaktan iki gün önce kayda giren Troilo, **Fa-rolito de Papel**'in sözlerini değiştirip yeni kayıt yapmak zorunda kalır (Lavocah, 2016: 40). Söz yazarları ise yeni eserleri için resmi makamlardan onay almak zorunda kalır.

Uygulanan sansür müzikal dönemler özelinde tangoda yeni bir romantik akımın çıkmasına neden olur. Hayattan ve toplumsal sorunlardan bahsetmek artık mümkün değildir. Troilo'nun darbe öncesinde gitmeyi tercih ettiği yola tüm orkestralar mecburen direksiyon kırmak zorunda kalır. Çoğu söz yazarı ise sansür-

le uğraşma ve onay alma gibi bürokratik zorunluluklar sonucu motivasyonlarını kaybeder. Kaliteli sözlerin hızında ani bir düşüş yaşanır.¹¹

Darbe, tangonun kazandığı bütün ritmi yok eder ve tangonun Altın On Yıl'ına büyük bir darbe vurur. Tango için karanlık bir çağ başlar. Popüler kültürün asli ögesinin can damarı kesilir, bunun için halkın çeşitli alanlarda gruplaşması, bir araya gelmesi yasaklanır. Kabareler, café'ler (özellikle milongalar¹²) bundan etkilenir. Neredeyse 1983'e kadar tango bir yeraltı dansına dönüşür. Toplum genelinde popülerliği de görece yitirir. Tango iktidar tarafından sınıfsal habitus pratiklerinden çıkarılır ve yok edilmeye çalışılır.

Süreç içinde yasakların kalkmaya başladığı ama sansürün devam ettiği dönemlerde milongalara izin verilmezken; halk dönemin evrensel popüler kültür müziği ve dansı olan rock'n roll ve swing'e yönlendirilir. Günümüzde Buenos Aires'de bazı milongalarda *tandalar* halinde swing ya da rock'n roll çalması tangonun yasak olduğu dönemlerden kalan bir miras, o dönemi yaşayanlar içinse o günlerden kalan bir alışkanlıktır.

Perón iktidara geldiği ilk günden itibaren sansürü uygulayabilmek için medya üzerinde tam bir kontrole ihtiyaç duyar. En önemli iletişim kanalı Radio Belgrano, Perón iktidara gelir gelmez 1946'da, bir aylığına kapanır ve sahibi bir yıl içinde kanalı devlete satmak zorunda bırakılır. 1948 yılında görece daha az popüler olan Radio El Mundo ve Radio Splendid'in de kaderleri aynı olur (Lavocah, 2016: 104).

Perón'a muhalif partiler ve bazı sendikalar onu diktatör olmakla suçlar ve bu suçlamanın da bir bedeli olur. Komünistler ve tüm muhalifler gibi Osvaldo Pugliese de etkilenir. Pugliese orkestrası üzerindeki baskı giderek artar. Patronlarının diğer kabarelere kıyasla burjuvazi ile yoğun ilişkisi olan Sans Souci kabaresinde bile polis, Pugliese'nin sahne almasını engeller. Perón tavrını iyice sertleştirir. Amacı sansür değil Pugliese'nin müzik hayatını bitirmek ve kamuoyunun onu unutmamasını sağlamaktır.

¹¹ "1940'lar etkileyici ve yenilikçi orkestraların, mükemmel şarkı sözü yazarlarının güçlü bir şekilde yeniden canlanmasıyla bilinir. Genel etki daha ağırbaşlı, duraksamalı, "süslü" ve duygusaldı. Bu yıllar Arjantin'in, beraberinde refahı da getiren II. Dünya Savaşı sırasındaki tecrit politikasına rastlar. Fakat tango yapmak dikkat çekici bir şekilde durgunlaşmıştı (yerini Big Band caz tarzına ve "tropik" ritimlere bıraktı). Tango seyircisi, müzikal ve vokal denemeleri dinlemek için bir araya geliyordu. Bu müzikle dans etmek çoğu kez müzisyenlerin sanatına bir hakaret sayılıyordu, ki aynı zamanda müzik dans pistinde takip edilemeyecek kadar zordu. 1950'ler ve 1960'lar arasında tango çöktü. Tango tarihçileri ve hayranları arasında bunun nedenlerinin dahili mi (eyaletlerden yeni işçiler geldikçe folklorün canlanması, Perón'un radyo yayınına ilişkin ulusal politikaları, en ünlü tango müzisyenlerinin birlik duygusundan ve yenilikçi tekniklerden yoksun olmaları ve diğerleri), harici mi (Amerikanlaştırılma, televizyon, medyanın küreselleşmesi, ulusötesi kültürelçilik) yoksa her ikisi de mi olduğunu tartışırlar. Geçen kırk yıl, bir dönemselleştirmeye tabi tutulmamıştır ve tangonun iniş çıkışları (Anibal Troilo, Osvaldo Pugliese ve Astor Piazzola gibi) münferit besteciler ve müzisyenlerle ya da uluslararası yankılar bulan (1983'de Héctor Orezzoli ve Claudio Segovia tarafından hazırlanan *Tango Argentino* gösterisi gibi) dikkate değer olaylarla ilişkilendirilmiştir" (Savigliano, 1995:118).

¹² Milonga: İki anlamı vardır. İlk Afrika temelli ritimsel bir köke sahip müzik ve dans türüne verilen isimdir. Milonga Arjantin tangonun temeli ve vals ile beraber bir türüdür. İkinci anlamı ise dansçıların biraraya gelerek dans ettikleri organizasyonlara verilen isimdir. Yaygın olarak geceleri olsa da gündüzleri de düzenlenen milongalar mevcuttur. Metinde kelimenin ikinci anlamı kullanılmaktadır.

Pugliese 1948 yılını, “Tamamen silinmişim.” olarak hatırlar. Hiç iş bulamaz ve orkestrası piyanistsiz devam etmek durumunda kalır. Yıl sonunda stüdyoda kayda girmesi, radyoda yayınlanması ya da halka açık yerlerde sahne alması tamamen yasaklanır.¹³ Radyo yasağı 1953’e kadar sürer. Yasağın kalkması için arkadaşları Eva Perón’dan yardım istemeyi önerir. Pugliese “Yaptıklarım yanlış değil, yardım dilenmeyeceğim.” diyerek bu yardımı reddeder (Lavocah, 2016: 106).

O yıl yapılan kayıtlara baktığımızda eserlerin ne kadar güçlü eserler olduğunu görürüz. Orkestra üretkenliğinin zirvesindeyken uygulanan yasaklar tüm müzik ve tango severler açısından büyük bir kayıptır. Aşağıdaki tabloda o yıl yapabildikleri kayıtlar yer almaktadır. Bu parçaların yarısından fazlası çok üstün kalitedir.

Tablo 1. Pugliese’nin 1948 tarihli kayıtları.

Parça İsmi	Solist	Kayıt Tarihi
Patetico		06.04.48
Déjame en paz	Alberto Morán	06.04.48
Maleza	Alberto Morán	
Mentira	Alberto Morán	
Negracha		24.06.48
Boedo		14.07.48
Punto y coma		13.09.48
Dos que se aman	Alberto Morán	15.09.48
Derecho viejo		

Kaynak: (Lavocah, 2016: 107). Listeye ulaşmak için karekodu kullanabilir veya linkten¹⁴ ulaşabilirsiniz.

Artan baskıların sonucunda Pugliese en iyi solistlerinden birini kaybeder. Roberto Chanel 1948’de yaşanan iktidar baskılarının ardından kendisi ve ailesi için daha güvenli bir gelecek istediğini ifade ederek orkestradan ayrılır.¹⁵ Sonradan bu kararından pişman olur ve görece iktidar baskısı azaldığında geri dönmek ister ama Pugliese kesin bir dille reddeder.

¹³ Sadece Pugliese değil diğer komünist sanatçılar da devlet baskısıyla sıklıkla yüzleşir. Bir başka Arjantinli, ünlü gitarist Atahualpa Yupanqui benzer şekilde yıllar boyu iş bulamaz. Hapishanede işkence görürken sağ eline bir daktilo yerleştirip, üzerine oturarak küçük parmağını kalıcı şekilde kırarlar. Ancak ufak bir ayrıntıyı unuturlar, Yupanqui solaktır. Bazı akorlarda zorlansa da çalmaya devam edebilir. Sonrasında Paris’e kaçacaktır. Bu olayın ardından “Ellerin Düşün Maestro!” tehdidiyle Pugliese polis tarafından sindirilmeye çalışılır (Lavocah, 2016: 109).

¹⁴ <https://open.spotify.com/playlist/5Y6JugevqZuXv1dq6bVct?si=tYrCJlt3Sn6ccL8XhX2kig>

¹⁵ Süreç içerisinde Pugliese’nin bandoneonistleri arasında önemli yer tutan Jorge Caldara (Patético, **Pastoral ve Pasiona**l’in bestecesidir) Radyo yasağının 1954’te kaldırılmasına rağmen ailesinin isteğiyle orkestradan ayrılır. Evine yapılan polis baskını da bu kararı almasında etkilidir. O sırada iki yaşında çocuğu vardır. Japonya’da bir orkestrada iş bulur ve ayrılır.

1949'da karnaval programı çerçevesinde çalmak üzere Pugliese, Club Atlanta ile anlaşır. O sırada Cordoba'da turda olan Pugliese telgraf ile Club Atlanta'dan yasaklı olduğu için José Basso ile anlaşmalarının haberini alır. Pugliese telgrafa yanıt olarak kontrat dahilinde çalmak istediğini ifade eder. Karnavalın başlamasından bir gün önce Perón'un Başkanlık Sarayı'na çağrılır ve yasağının kalktığını öğrenir. Sonuçta Basso ve Pugliese, iki orkestra beraber sahne alır. Yasağın kalkması Perón'la ilişkilerin düzelmesi anlamına gelmez. Hükümet kamuoyu bas-kısından bu kararı alır çünkü o sıralar orkestranın Uruguay'a yerleşme ihtimali dedikoduları dolaşmaktadır (Lavocah, 2016: 116).

1955 Darbesi

Perón 1946'da iktidara gelmesinin ardından önce kiliseye bağlılığını ilan eder ancak 1954 seçimlerinde kilise ile Perón'un arası açılır ve 1955 yılına geldiğimizde Perónizm ve kilise birbirine karşı düşmanca kamplaşmış durumdadır. (Çelikkol, 2007: 109). 16 Haziran 1955'de Deniz Kuvvetlerine bağlı ordu ile Perónist işçiler arasında çatışma ortamı oluşur. Sosyalist ve komünistler de işçileri değil darbecileri destekleyerek demokrasinin kurumsal yapısını bozduğu gerekçesi ile Perón'un istifasını ister. Çatışmalı sürecin sonunda 16 Eylül 1955 tarihinde ordu içinde denizciler yönetimi devralmak üzere harekete geçer ve 20 Eylül 1955'de Perón iktidarına son verilir. Perón istifa eder ve İspanya'ya sürgüne gönderilir (Gezgüç ve Uzun, 2017: 160). Ordu tarafından "Özgürleştirici Devrim" olarak adlandırılan darbenin ardından 1958 yılında gerçekleşen seçimlerle askeri yönetim iktidardan ayrılır.

1955 Yılı Atmosferinde, Pugliese ve Tango

1950'lerde Pugliese artık tanınmış, ünlü bir mahkûm statüsündedir. Hem yeni piyasaya çıkan eserleri/plakları hem de hapse giriş/çıkış haberleri işçi sınıfı tarafından yakından takip edilir. 1955 yılında, darbe öncesinde en uzun süreli mahkumiyetini yaşar. Altı ay süren bu mahkumiyette aranjman ve beste yapmaya devam eder. Bu dönem bestelediği **No Juegues A La Guerra**'yı (Savaş Oyunu Oynama) 1956'da kaydeder. **34 A Comer (Cuadro 9)** hapisanede bestelediği bir diğer eseridir (34 Kişilik Yemeğe... (9. Blok)). Pugliese bu garip parça ismi kendisine sorulduğunda "34 kişilik gruplar halinde yemek yememizi isterlerdi, bu konu hakkında konuşmaktan hoşlanmıyorum..." cevabını verir.

Ailesinin mahkûmiyetinin sonlanması için başlattığı kampanyaya işçiler de katılır. El broşürleri "Libertad al maestro Osvaldo Pugliese" (Maestro Pugliese'ye Özgürlük) söylemiyle basılır. Meşhur *El Tango Esta Preso* (Tango Hapiste) sloganı da bu sırada çıkar ve tüm şehre yayılır. Duvar yazılarına yazılan bu slogan Buenos Aires şehir merkezinin simgesi olan obeliskin dört tarafına da yazılır (Lavocah, 2016: 161,162). Darbenin hemen sonrasında ise Perón'un gidişinin ardından Pugliese özgürlüğüne kavuşur.

1956'da kendisi gibi komünist olan ve 1953-54 tarihleri arası Perón'un hapse attığı Ismael Spitalnik (beşinci keman olarak), Pugliese orkestrasına katılır. Spitalnik, Pugliese'nin yokluğundaki performanslarda simgeleşen kırmızı karanfili piyanonun üzerine bırakma geleneğinin 1956'da başladığını ifade eder. Bu sayede dinleyiciler ve dansçılar Osvaldo Pugliese'nin hapiste olduğunu anlarlar.

Perón sonrası Pugliese problemsiz şekilde iş bulabilir, radyoda yeniden çalabilir. Ama bu özgürlük ortamı 1957'de seçimlerin ardından komünistlere karşı başlatılan polis operasyonu ile yine kesilir. Pugliese evinde tutuklanır. Tutuklular bir gemiye bindirilir. Gemide bulunan eski piyanoyla Pugliese moralleri yüksek tutar hatta gemide bulunan radyoda kendi orkestrasını canlı olarak dinleme şansı olur. Orkestra Pugliese ismiyle anons edilirken kendisi o gemide, hapistedir. Bu gemideki tutukluluğunda yaşadıkları Pugliese'yi çok etkiler. Pugliese çok sarsılır ve doktor tavsiyesi ile bir yıl kadar (1957) çalışmaya ara verir. Manzi bu sürede zaman zaman onun yerine geçer. Hatta orkestranın klasikleri arasında yer alan **Pata Ancha**'nın stüdyo kaydında da piyanoda Manzi yer alır (Lavocah, 2016: 171).

1962 ve 1966 Darbeleri ve Perón'un Sürgünden Dönüşü "Affederim ama unutmam."

1962 Darbesi

1955 darbesinin ardından 1958'de gerçekleşen seçimlerle iktidara gelen Arturo Frondizi hükümeti ordu tarafından bir türlü benimsenmez¹⁶. Askerler tarafından komünist ve Perón destekçisi olarak görülen Frondizi, 1961 yılında generallerin yasakladığı Perónizmi serbest bırakır. Ancak Frondizi ve hükümeti yalnızca dört yıl varlığını sürdürebilir (Gezgüç ve Uzun, 2017: 160). 29 Mart 1962'de gerçekleşen darbenin ardından Frondizi tutuklanır ve senato aynı gün José María Guido'ya devredilir. Guido o gün Perónizmi yeniden yasaklar ve bir buçuk yıl sonra yapılacak olan seçimlere kadar iktidarda kalır (Çelikkol, 2007: 126).

1963 yılı sonlarında yapılan seçimlerde Arturo Umberto Illia başkan olarak seçilir. Perónistlerin yasaklanmış olan çalışmalarına izin verir ve 1965'te yapılan ara seçimlere katılmaları önündeki engelleri ortadan kaldırır. Bu politikalar Illia'nın ordu ile arasının açılmasına neden olsa da Perónistleri iktidara ulaştırır. Perón'un sürgünden dönmesi için CGT sendikası eylem ve grevler düzenlemeye başlar (Gezgüç ve Uzun, 2017: 165).

1966 Darbesi

1966'da özellikle Arjantin medyasının dönemin başkanı Illia'ya yönelik başlatıldığı olumsuz kampanya ve bazı medya kuruluşları ve grupların desteği ile dar-

¹⁶ Bu sırada çıkan tutuklama kararını haber alan Pugliese 20 gün kadar Córdoba'da saklanır. Pugliese bulunamayınca gözdağı amacıyla orkestra elemanları bir performansın ardından gözaltına alınır. Pugliese'nin yerini öğrenmeye çalışırlar. Bu olaylar nedeniyle Pugliese hayatı boyunca Córdoba şehrine minnet duyar (Lavocah, 2016: 173).

be söylentisinin yayılmasının ardından 28 Haziran 1966'da Juan Carlos Onganía yönetimindeki ordu hükümete istifa çağrısında bulunur ve yönetime el koyar (Gezgüç ve Uzun, 2017: 165). "Arjantin Devrimi" olarak adlandırılan 28 Haziran 1966 tarihli darbe ile ordu, ilk defa demokrasiye hızlıca dönme isteğinde olmaz. Bunun temel nedeni 1966 darbesinin büyük toprak sahipleri ile birlikte sol ve sağ siyasi tabandan destek gördüğü görüşüdür.

Bu desteğin etkisiyle de 1966 darbesinin ardından 1973 yılına kadar ülkeyi üç ayrı askeri diktatör yönetir ve önceki dönemlere göre oldukça sert tedbirler alınır. (Gök, 2018: 42).

Perón'un Sürgünden Dönüşü

1973 yılında yapılan seçimde Héctor José Cámpora "Cámpora Hükümete, Perón İktidara" sloganıyla girdiği seçimi kazanır ve 11 Mart 1973'te yapılan genel seçimde Perónist Partinin yüzde kırk dokuz oy alması ile Héctor José Cámpora başkan seçilir (Gezgüç ve Uzun, 2017: 170). Seçilen hükümet beklentileri yükseltir. Ancak bu beklentiler siyasal şiddeti engelleyemediği gibi suikastleri, fabrika işgallerini ve eylemleri de artırır.

Perónizmin geleneksel tabanını oluşturan işçi sendikalarındaki sağ eğilimse artmaya devam eder. Devrimci Perónistleri hareketten koparma/ayırıştırma çabası ise sol Perónizmin Perón'a duyduğu şüpheleri artırır. Sağ eğilimli sendikacılar ve solcular arasındaki kavga Perónistler arasında da yükselir. Perón'un ülkeye döneceği 20 Haziran 1973'te üç milyona yakın kişi Perón'u karşılamak üzere Ezeiza Havaalanı'na akın eder. Perón'un uçağı inmeden Ezeiza Havaalanı çevresinde sol kortejlerin olduğu bölgeye ateş açılır. Perón'un uçağı mecburen askeri üsse iner. Bu saldırının sonucunda 365 kişi yaralanır, 13 kişi hayatını kaybeder ve bu olay Arjantin siyasi tarihine Ezeiza Katliamı olarak geçer (Çelikkol, 2007: 168). Sağ Perónistlerin sol Perónist grup Montonerolar'ı hedef aldığı Ezeiza Katliamı sağ ve sol Perónistlerin arasındaki ayrılığın ciddi boyutlarda olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanır (Gezgüç ve Uzun, 2017: 172).

Perón, ülkeye dönüşünün ardından Eylül 1973'te yapılan seçimle yeniden başkan seçilir. Öncelikli olarak işçi hareketini birleştirmeyi ve askeri kurumlarla halkı barıştırmayı hedefler. Ancak bu noktada başarılı olamaz, artan protestoları kontrol altına almaya çalışır. Fakat başkanlığı uzun sürmez. İktidara gelmesi üzerinden bir yıl geçmeden Temmuz 1974'te hayatını kaybeder.

1973 yılında Perón yurda dönüşünü kutlamak için Buenos Aires'in simgesel merkezi olan obelisk civarında halka açık bir kutlama düzenler ve bu kutlamaya sahne alması için Osvaldo Pugliese'yi de davet eder. Perón performansın ardından başkanlık sarayı resepsiyonunda Pugliese'nin elini sıkar ve "Affetmeyi bildiğiniz için teşekkür ederim." der. Pugliese ise "Affederim ama unutmam." cevabını verir (Lavocah, 2016: 205).

1976 Darbesi

1974 yılında Perón'un hayatını kaybetmesinin ardından Perón'un yerine başkan yardımcısı ve aynı zamanda eşi olan Ísabel Perón geçer. Latin Amerika'nın ilk kadın başkanı olur. Ísabel Perón başkanlığı süresinde sağ görüşlü danışmanı José López Rega'nın etkisinde kalır. İşçi sınıfının mücadelesi yükselmeye devam ederken yaşanan enflasyon krizleri de hükümet ve sendikalar arasındaki gerilimi arttırır. Bu süreçte danışman José López Rega'nın desteklediği silahlı gruplar ülkedeki terör olaylarını ve ölüm timleri de cinayetleri daha etkili hale getirir (Gezgüç ve Uzun, 2017: 175).

1973 petrol krizinin ardından ülke ekonomisi toparlanamaz. Ekonomideki kötü gidişat ve şiddet eylemlerinin artışı komşu ülkelerdeki devrimci hükümet örneklerinin (Şili'de Allende, Küba'da Castro) Arjantin'de de kurulabileceği ihtimali ile birleşince ordu içinde endişe baş gösterir. Tüm bu süreç 24 Mart 1976'da askeri darbeyi de beraberinde getirir. Cunta darbe nedenlerini "Komünizmi durdurmak, kamu düzenini ve güvenliğini yeniden sağlamak ve ekonomiyi kurtarmak" olarak açıklar (Gezgüç ve Uzun, 2017: 176).

Darbe sonrası başlayan otokratik süreç "Kirli Savaş" olarak adlandırılır. Bu dönemde muhalif kesimin getirildiği toplama kamplarında yaklaşık beş yüz kadar bebeğin dünyaya geldiği ve biyolojik annelerinden zorla koparılarak kendilerini bekleyen askeri görevlilere satıldığı veya "politik açıdan uygun" ailelere verildiği bilinir (Mızrak, 2019: 384).

Darbenin ardından askeri iktidar, ülkedeki muhalif kesimleri bastırmak ve diktasını inşa edebilmek için ihraç, tutuklama, işkence, tecavüz ve yok etme yöntemleriyle yaklaşık üç yüz elliye bulan toplama merkezlerinde vatandaşların "kaybedilmesini" sağlar. Naziler tarafından geliştirilen gözaltında ölüm ve kaybolma tekniği "desaparecidos" (kayıplar) kavramı; cuntanın binlerce Arjantinliyi kaçırma ve işkence yöntemleriyle öldürüp inkar amacıyla kullandığı bir kavrama dönüşür (Mızrak, 2019: 382). Hava kuvvetleri "ölüm uçuşları" olarak adlandırdığı seferlerle ilaçlı insanları üzerlerinde sadece iç çamaşırlarıyla yarı baygın şekilde havadan okyanusa atarak "kaybeder".¹⁷

¹⁷Edebiyat Profesörü Marguerite Feitlowitz işkence mağdurları ve Plaza Mayo Anneleri ile yaptığı görüşmelerin ardından yayınladığı Şiddet Sözlüğü (A Lexicon of Terror) isimli araştırmasında dönemde sistematik şekilde uygulanan işkencelerde kullanılan dili; hem işkence mağdurları hem işkenceciler hem de bürokrasi içinde işkence emri verenler ile işkencecileri ordu içinde yetiştirenler boyutlarında inceler. Ariel Dorfman'ın bu çalışmaya dair yorumu "Okuyun ve bir daha benzeri yaşanmaması için dua edin!" olur. Feitlowitz, yaptığı görüşmelerden, eski komutanların duruşma tutanaklardan ve insan hakları örgütlerine verilen ifadelerden yola çıkarak bir Şiddet Sözlüğü tablosu hazırlar.

"Gizli kamplarda işkenceciler, kodlanmış ifadeleri törenle tekrarlayarak öfkeyle kurbanlarıyla sürekli konuşurlar: "Siz yoksunuz... Hiç kimse değilsiniz... Biz Tanrınız.". Var olmayan bir kişiye nasıl işkence yapılabilir? Hiç kimsenin dünyasında nasıl Tanrı olunabilir? Canlı bir varlık nasıl var olamaz? ... Dilin gücü tam olarak buradadır, yarattığı ve kelimelere yansıdığı gerçeklik sayesinde işkence hem dil ile artar hem de dil işkenceyi ritüelleştirmeye yardımcı olur. İşkenceciye "amaç" sağlarken işkence görene de "açıklama" sağlar çünkü "ikna" işkence için gerekli seviyelerden biridir. ... Her şeye gücü yeten Tanrı hakkında sürekli konuşmak, ölümlüleri tanrısal bir dokunulmazlıkla başkalarına eziyet edebileceklerine inandırabilir" (Feitlowitz, 2011: 57-58).

İşkencecilerin kullandıkları dilin kökleri Nazi retoriklerine dayanır. Ölü bedenlerinin parçaları kasti olarak birbirlerine karıştırılan cesetler başlarda NN (non nominatus - isimsiz) yazan mezarlara gömülür. Günümüzde yaygın olarak bu doktrin Gece ve Sis olarak bilinir (Noche y Niebla ya da Nacht und Nebel). Sonradan

1976 darbesinden sonra kayıplarının hesabını sormak üzere Arjantinli anneler alana çıkar. *Asociación Madres de Plaza de Mayo* örgütlenmesini kuran Arjantinli anneler, ilki cuntanın hâlâ iktidarda olduğu 1977 yılında olmak üzere, her perşembe günü öğleden sonra saat üç buçukta Mayıs Meydanı'nda (Plaza de Mayo) Başkanlık binasının karşısında bir araya gelerek kayıplarının hesabını sormaya başlar. Bu yönü ile devlet terörüne karşı ilk muhalif gücü oluştururlar (Genç Yılmaz, 2014: 56).

İngiltere ile yaşanan Falkland Krizi, Arjantin militarist yönetimlerinin uygulamalarının uluslararası boyutta tepkilere yol açması ve uzun yıllar demokrasiden uzak militarist baskılara maruz kalan toplumun giderek artan talepleri sonrasında Arjantin 1980'lerin ortalarında militarizm ve pretoryanizm hakimiyetinden kurtulabilir. Neoliberalizme eklenme sürecinin hemen başında 2001 krizini yaşayan Arjantin'de hâlâ 20. Yüzyılın başlarına, o parlak günlere duyulan umudu hem kamu bürokrasisinde hem de her toplumsal sınıfta gözlemek mümkündür.

Oswaldo Pugliese'nin Müziği, Stili ve Sendikası Pugliese'nin Müziği ve Stili

Genel olarak büyük tango orkestralarının herhangi birinden gelişim çizgileri bağlamında bahsettiğimiz zaman “orkestra kayıtlarının 1940’lı tarihlileri harika, 1950’lerdeki de ilginç ama muhteşem olmaktan uzak, daha çok mevcut müzikal seviyeyi muhafaza etmeye çalışırken 1960’lardakilerin ise vasat olduğu” genellemesini Osvaldo Pugliese için kullanamayız. Pugliese tam bir istisnadır. Kendisini diğer orkestralardan ayıran en temel özelliği de budur. Gelişmeye, müziğini ilerletmeye devam eder. 1970 tarihli kayıtları bile iz bırakır (**La Beba** (1972), **Ojos Negros** (1972), **Desde El Alma** (1979)). 1950’lerdeki çalışmalarında “seviye koruma”yı bırakın, müziği gözle görülür şekilde olgunlaşır. Üstelik Troilo’da gözlemediği gibi daha zor dans edilebilir bir hale de gelmeden. Çoğu Pugliese sever için 1950’ler zirve yıllardır (Lavocah, 2016: 33).

desaparecido adını alacak Gece ve Sis mitosu Arjantin’de ordu tarafından binlerce vatandaşın kaçırılması, işkence ve öldürülmesini reddetmenin bir yolu olarak icat edilir. Ne yaşayan ne ölü, arafta bir yerde kayıp ve sonsuza kadar yok binlerce insandan söz ediyoruz. Sanki kaderleri yok olmak. Doktrinin doğası gereği kamplarda dil bir işkence formu olarak kullanılır. Mahkûmlar iz bırakmadan yok olacakları için önce isimleri ellerinden alınır ve bir numara ile anılmaya başlanır. Gece gündüz gözleri bağlı şekilde kelepçeli, zincirlere bağlı sıkışık hücrelerde tutulan mahkûmlar “tubo” (tüp) dedikleri bu hücrelere girmeyi reddettikleri an öldürülürler.

İşkenceler çoğunlukla Hitler’in portresinin bulunduğu odalarda yapılır. Benzer şekilde Hitler’in ses kayıtları koridorlarda hapsedilenlere zorla dinletilir. Mahkûmlara uzun süreler boyunca vajina, anüs, göbek, gözler, burun ve kulaklara elektrik verilerek işkence edilir. Kafalarına plastik poşetler geçirilen mahkûmlar tam boğulacakları anda poşet çıkarılarak hayata döndürülürler. Kalbi durma eşiğinde olan mahkûmları, kamp doktorları ilaç verip daha fazla işkence edebilmek için kurtarırlar. Bu sırada da hep aynı söz kalıplarını kullanırlar. “Dünya kadar zamanımız var. Sen yoksun. Hiç kimse değilsin. Hiç var olmadın. Seni aramaya geleceklerini mi düşünüyorsun? Var olduğunu artık kimse hatırlamıyor bile! ...”

Araştırmadaki tabloda yer alan terimlerden bazıları ve anlamları ise şu şekildedir: *Traslador*: Ölümüne götüren, posta. *Asado*: Tam çevirisi ‘barbekü/mangal yapmak’. Kullanımı: Cesetlerin yakılması işlemi. *Avenida de felicidad*: Mahkum tüplerinden/hücrelerinden işkencehaneye giden yol. *Comida de pescado*: Okyanusa atılarak mahkûmların balıklara yem olmaları. *Huevara*: ESMA’daki ses izolasyonunun yumurta kartonlarıyla sağlandığı işkencehane” (Feitlowitz, 2011: 57-66).

1950'ler darbe sonrası tangonun gerilediği dönemdir. Bir anda bıçak gibi kesilir tüm gelişim. Beste yapan sayısı azalır, kayıt yapan orkestralar yok denecek kadar azalır, eski ünlü café ve kabareler kapanır. Tango baskılanır, genç nüfus rock'n roll'a yönelir. 1960'larda dans eden sayısı yok denecek kadar azalır. Pugliese ise 1961'de Don **Agustín Bardi**, 1965'de **Orlando Goñi**, 1966'da **La Mariposa**, 1969'da **A Evaristo Carriego**'yu kaydederek bu gelişmelerin aksine müzikal gelişimini sürdürür.

Hikâyenin başında ise bir sürü başarısız girişimin ve deneyim kazandığı farklı orkestra üyeliklerinin ardından Pugliese 1939 yılında kendi orkestrasını bir araya getirmeyi başarır. Kemancı Jaime Tursky orkestranın sahne alacağı ilk işi ayarladığında Pugliese siyasi faaliyetleri nedeniyle hapistedir. Anlaşmanın yapıldığı 11 Ağustos tarihinden beş gün önce hapisten salınır. Prova ile geçen beş günün ardından orkestrası ile ilk kez Café El Nacional'de sexteto (altılı) olarak sahne alır. İlk stüdyo kaydı ise 1943 yılında bir klasik olan **Farol** ve **El Rodeo** eserleridir.

Stilinin Şekillenmesi, Etkilendiği Müzisyenler

Pugliese'nin repertuarını oluşturmada iki ana etkenden söz edebiliriz. İlki "Tangonun ABC'si" olarak onurlandırdığı üç müzisyendir: bandoneonist ve besteci Eduardo Arolas, piyanist Agustín Bardi ve besteci Juan Carlos Cobián. Pugliese bu üç ismin eserlerini ve müzikal yollarını temel alır. Arolas'ın (**Derecho Viejo** ve **La Cachila** eserlerini Pugliese 1945'de kaydeder) muhteşem melodik müziği hem sert hem de enerjik bir yapıya sahiptir. Daha çok şehri yansıtır. Bardi ise (Pugliese, **El Rodeo**'yu 1943'de, **Gallo Ciego**'yu 1959'da kaydeder) eserlerinde Buenos Aires'den ziyade kırsalın etkisinde kalır. Daha romantiktir, O'na göre Arjantin *pampaları* tangonun ilk kökenlerine bir göndermedir. Cobián ise kırsal ile kent arasında bir köprüdür (Lavocah, 2016: 35). Pugliese senfonikleşme ve dans harici de dinlenecek müziği icra etme fikrini Cobián'dan alır.

Pugliese'nin müziği öğrenmesi ve ileride kendi stilini geliştirmesinde ikinci ve en önemli etken de Julio De Caro ve kardeşleridir. Pugliese müzikal anlamda De Caro'yu geliştirecek ve ona bir karakter kazandıracak olsa da kariyerinin sonunda dahi ona olan minnetini asla unutmaz.¹⁸

1910'larda, De Caro'dan önce, tüm tango müzisyenler aynı anda aynı notaları ve ezgiyi çalarlar (Arjantinli müzisyenler bu tarza "tutti" der). De Caro'nun tango tarihindeki önemi ise; her enstrümanın öne çıkması için gerekli boşlukları bırakarak yarattığı yeni yorumlama şeklindedir. Birbirini takip eden ve sık sık yer

¹⁸ Julio De Caro bir röportajında Pugliese'yi ruhani oğlu olarak gördüğünü ifade etse de hayatlarının çok uzun yıllarını dargın geçirirler. Bunda Julio De Caro ve Pugliese'nin bir belediye meclis üyesine tangoya resmi destek istemek için ziyaret etmelerinde yaşanan bir olay etkili olur. Tam uzlaşma sağlandığında De Caro yok yerden "Elbette Pugliese'de ideolojisini ve komünist faaliyetlerini bir kenara bırakacak." teminatını verir. Pugliese sinirlenip De Caro'nun üzerine yürür, Belediye Meclis Üyesi ikisini ayırır ve ikili bu olayın ardından uzun yıllar küs kalır.

değiştiren bandoneon ve keman sololarıyla yapılan aranjmanlar bugünden bakıldığında sıradan gözükse de o dönem için oldukça sıra dışıdır. Pugliese de kendi aranjmanları ve bestelerinde bu fikri daha da ileri taşır.

Julio De Caro ve kardeşleri Emilio De Caro, Francisco De Caro ile Pedro Maffia ve Pedro Laurenz “Decarean” olarak anılan okulun/ekolün kurucusu ve ilk temsilcileridir. Okulun klasiklerinden **Mala Junta** (1943) ve **Amurado** (1944) birer Laurenz klasiği olması dışında Pugliese repertuarı için stilin gelişimi bağlamında önem taşır. Tango müziğini daha zengin ve kompleks kılan bu ekol, karmaşık müzikal formlarıyla tangonun en ilgi çekici orkestralarını etkiler. Bu akımın en önemli şefleri ise Pugliese'nin yanında Anibal Troilo, Astor Piazzolla, Horacio Salgan ve Pedro Laurenz'in kendisidir.

De Caro tüm kompleks orkestraların tam anlamıyla temelidir. Müzik evrildikçe, bu ekolün üyelerinin eserlerinde ritim yumuşar ve daha melodik hal alırken var olan karmaşık yapı müziğin heyecanını korumasını mümkün kılar. Bu noktada Alfredo De Angelis, Miguel Caló ve Carlos Di Sarli benzeri bir melodiye teslimiyetten ziyade melodinin kompleks formlarla müziği zenginleştirmesinden bahsetmekteyiz. Parça içinde enstrümanların sık sık öne çıkarak yer değiştirmesi müzikal cümleler arasındaki duygusal değişimlerin de marjlarını arttırır.

La Yumba (1946) - Metal İşçilerinin Ritminden Tango Adımlarına...

Pugliese'nin en önemli eseri olan **La Yumba** Pugliese'yi ve onun müziğini anlamamızı sağlayan bir prototip gibidir. Pugliese bu parça ile De Caro etkisinden sıyrılıp kendi stilini inşa edeceği fikirlerinin temelini atar. Bu stil 1950'lere geldiğimizde olgun bir hal alır. “Çok özgün ve emsalsiz bir marcato kullanır. Pugliese kendisini Julio De Caro'nun mirası ve 4x4'lük ritmi ile özdeşleştirirse de gerçekte De Caro'nun müziğini alıp ona bir hümanizm elbisesi giydirmiştir” (Lavocah, 2014: 56).

Şarkıya ulaşmak için karekodu kullanabilir ya da linkten²⁰ ulaşabilirsiniz

¹⁹ Kemancı Julio De Caro'nun (1899-1980) babası Milano konservatuarında eğitmandir. Sesi metalikleştiren, “stroh violin” ya da “violin cornet” denilen, kemanın sesinin daha çok çıkması için gramofon benzeri bir yükselticinin bağlı olduğu kemana kullanması karakteristik özelliğidir. Adını taşıyan *Decarean* ekolün ya da okulunun kurucusudur. Tango müzik tarihinde ilerleyen üç farklı saç ayağından birinin temelini oluşturur.

²⁰ <https://open.spotify.com/track/6B11DcP8IV8vq720QEfC9B?si=557GJYvnTvmNpj7GuU8pug>

Müzik ve bu bağlamda kent sosyolojisinde, herhangi bir sanatın mevcut köklerinde yer alan “kent-kırsal ayrımı” o sanatın temel paradigmasını ve duygularını belirleyen asli faktörlerden biridir. Müzikte de seslerin/tonların karşılıklı ilişkilerinin belirlenmesinde ve bize yansıtılan duygu bağlamında kent- kırsal ayrımı hayatidir. Dönemin tango müzisyenleri, çoğunlukla şehirden ve özellikle Buenos Aires’in çok kültürlü, göçmen ağırlıklı yapısından etkilenirler. Tango kentin müziğidir, onun sosyolojik yapısını yansıtır, onun sınıflarını yansıtır. Elbette tango kentin kırsalla büyük bir bağı vardır. Özellikle daha ilkel formlarında çok daha bariz olan *pampa* vurgusu/hasreti Tango Altın Çağı’nda azalsa da mevcudiyetini bir ölçüde sürdürür.

“Pugliese müziğini *yumba* (“*jum-ba*” olarak okunur) sözcüğüyle anlatır. *Yumba* sözcüğü, piyano ve kontrbas önderliğinde tüm orkestranın güçlü bir atağıyla gelen birinci ve üçüncü vuruşları (“*jum*” sesi) ve bunları takip eden ikinci ve dördüncü vuruşlarda duyulan, adeta bir karın gurultusunu andıran piyanonun bas oktavlarını (“*ba*” sesi) anlatır. Şu şekilde: BİR iki ÜÇ dört” (Lavocah, 2014: 56).

Bu, kesinlikle kente dair bir müziktir. Şehrin ve fabrikalarının merhametsiz ve mekanik seslerini yansıtır. Pugliese metal işçilerinin çalışırken çıkardıkları seslerin **La Yumba**’yı bestelerken kendisine esin kaynağı olduğundan söz eder. Büyük metal fabrikaları o dönemin teknolojisinde, bulunduğu mahallede sürekli yüksek ses çıkarır. Bunu, tren istasyonlarına ya da raylarına yakın yaşayanların aşına oldukları o ritmik güçlü seslere benzettirler (Lavocah, 2016: 89).

Müzisyenler Sendikası ve Yerel Plak Şirketi Kurması **Müzisyenler ve Sanatçılar Sendikası** **(Sociedad de Músicos y Artistas Afines)**

İki abisi gibi kulaktan, notasız enstrüman çalmayı öğrenen Pugliese, küçük- lüğünde kemanla tanışır. Babasının eve piyano bulup getirdiği ve “Bu evde çok fazla kemancı var.” dediği gün piyanoya yönelir. Okulu bırakıp konservatuara başlar. 1936 yılında ise **Carnaval De Mi Barrio**, **Inspiración** ve **Charlemos** gibi ünlü tangoların bestecisi Luis Rubistein’in yeni açtığı müzik ve sanat okuluna (PAADI - Primera Academia Argentina de Interpretación) katılır. Roberto Rufino ve Alberto Podesta’da da bu okulun öğrencileri arasındadır.

PAADI’deyken bandoneonist Manuel Arcos ile beraber bir müzisyenler sendikası kurmaya karar verir. Kabareler ve gece kulüplerindeki ağır çalışma koşulları ve güvencesizlik (uzun çalışma saatleri (18.00’den 06.00’ya kadar), izin yapmadan her gün aralıksız çalışma mecburiyeti, düşük ücretler ve fazla müzisyen arzı konforuyla yaşanan hesapsız kovulmalar ve hepsinin sonucu olan yüksek işsizlik) müzik emekçilerinin temel problemleridir. Gece çalabilmek için iş arayan müzisyenlerin ileri geri yürüdükleri ünlü Corrientes Caddesi boyunca elden bildiri

dağıtan Pugliese kısa zamanda çok fazla müzisyenin sendikaya katılımını sağlar. Ardından kabarelerde grevler başlar. Grevlerin ardından gerçekleşen müzakerelerin sonucunda çalışma saatleri azaltılır ve haftalık tatil hakkı elde edilir. Bu başarıya rağmen Pugliese'nin iş bulması giderek zorlaşır ve "sorun çıkaran" olarak damgalanır (Lavocah, 2016: 234).

Stentor: Pugliese'nin Kendi Plak Şirketini Kurma Denemesi

Pugliese ilk plak şirketi Odeon ile yaptığı ilk anlaşmada çoğu yeni müzisyenin yaptığı hatayı yapar ve sözleşmeyi tamamen okumaz. Plak çıktıktan sonra gelirin yüzde 4'ünü alabilen Pugliese ve orkestrası diğer orkestraların yüzde 6 hatta 7 bile aldığını öğrenir. Bu haksızlığa karşı eli kolu bağlanmış olan Pugliese o günlerde niyetlendiği yerel bir plak şirketi kurma hayalini anca 1960'da gerçekleştirebilir (Lavocah, 2016: 49).

1960'da bazı arkadaşlarıyla Stentor isimli kendi plak şirketini kurar. EMI (Odeon) ve Sony (RCA Victor) hegemonyasına karşı yerel şirket kurma girişimini ilk olarak Troilo, TK firması ile 1950'lerde dener. Kullanılan materyallerin kalitesizliği sonucunda TK tango piyasasında güzel anılar bırakmaz.

Stentor'un başarısız olması için elbette Arjantin hükümeti elinden geleni ardına koymaz. 1961'de orkestra turdayken Pugliese telefonla Stentor ofisinin polis baskınına uğradığı haberini alır. Master kayıtlar dahil tüm ekipmanların parçalandığını ve tüm basılı plaklara el konulduğunu öğrenir.

Bu el konulan albümlerden biri Euro Records tarafından *El Eslabón Perdido - Kayıp Halka* adıyla 2002'de basılır. Albümde Pugliese'nin Fidel Castro için bestesi olan **Milonga Para Fidel** de yer alır. Bu parçayı Domuzlar Körfezi çıkarmasının ardından besteler ve kendi stüdyosunda gizlice kaydeder. 1961'de parçanın notaları basılıp yayınlanınca polis tüm baskıları toplar, kurtulan bir iki kayıttan birini Pugliese Küba ziyareti sırasında Castro'ya armağan edecektir. Bu kaydın gün yüzüne çıkması ise Pugliese'nin vefatının ardından gerçekleşir (Lavocah, 2016: 186).

Sonuç Yerine

Çalışmada ortaya çıkmıştır ki; Tango Arjantin siyasi tarihinden oldukça etkilendirilmiştir. Bununla birlikte Pugliese'nin hem tangoya hem de Arjantin işçi hareketine katkısı oldukça fazladır. Arjantin siyasi tarihindeki konumu (bir dönem yasaklanıp daha sonraki dönemlerde ise yüceltilmesi) ülkenin farklılaşan siyasi yapısını da ortaya koyar. Bununla birlikte Pugliese'nin politik kimliği danstan uzaklaşmamış, aksine Pugliese politik kimliğini tango ile birleştirmiştir. Tangoda bestelerini yaparken işçi sınıfından kopmaması, kendi orkestrası ve diğer orkestralar için örgütlülüğü esas almasıyla Pugliese, diğer orkestra şeflerinden farklılaşır. Çalışmada ortaya koymaya çalıştığımız çaba ise; günümüzde popüler kültür içerisinde varlığını devam ettiren tangonun, ortaya çıktığı Arjantin topraklarından günümüze kadarki gelişimi sürecinde yadsınamaz Pugliese etkisini anlatmaktadır.

Osvaldo Pugliese Eserleri, Hayatı ve Dönemin Önemli Olayları Tablosu

Tarih	Dönüm Noktası Olan Eserleri	Osvaldo Pugliese'nin Hayatı	Dönemin Önemli Olayları
1905		İtalya göçmeni yoksul bir ailenin çocuğu olarak 1905'de Buenos Aires'de doğar.	
1916			Hipólito Yrigoyen Yrigoyen başkan seçilir. Enflasyonla mücadele için asgari ücret politikası uygulamaya başlar.
1919			Semana Trágica
1920-1922			Asi Patagonya
1926		1926'da Recuredo'yu besteler ve böylece müzik çevrelerinde fark edilir. Ancak başarı daha sonra gelecektir.	
1930			Ekonominin kötüye gidişi karşısında ortaya çıkan çatışma döneminde 6 Eylül 1930'da José Felix Uriburu ve örgütlediği askerler tarafından Hipólito Yrigoyen görevden alınır ve Arjantinlilerin deyişyle "Alçak On Yıl" başlar.
1935		D'Arienzo patlaması. Tango Altın Çağı başlar.	
1936		Müzisyenler ve Sanatçılar Sendikası'nı (Sociedad de Músicos y Artistas Afines) kurar.	İspanya İç Savaşı, Arjantin'de de oldukça yakından takip edilir.
1939		"Bir sürü denemenin ardından 1939'da orkestrasını bir araya getirip kurabilir. 1968'e kadar bu müzisyenler ekibi neredeyse aynı kalır.	
1943	Farol	Orkestranın sahne almaya başlamasından tam 5 yıl sonra ilk stüdyo kaydı.	- Arjantin için İkinci Dünya Savaşı'na girip girmeme tartışmaları ve artan yolsuzluklar, kötüleşen ekonomi bu nedenle oluşan hükümet içi tartışmalar 1940'ların başında daha da belirginleşmesi darbe sürecinde de etkili olur. Albay Juan Perón'un içinde bulunduğu milliyetçi kurmaylar "Ulusal Devrim" yaparak yönetimi ele geçirir. Arjantin savaşta tarafsızlık politikasını sürdürür. -Darbenin ardından Lunfardo içeren tango parçalarına sansür uygulanmaya başlar.
1944	- Recuerdo - Amurado		

1945	<ul style="list-style-type: none"> - Yuyo Verde - Maleza - Rondando tu Esquina - El Abrojito - Mentira 	<p>Pugliese ve orkestrası 1945'te bir filmde yer almak için davet alır. Filmin yönetmeni sözlerini kendi yazdığı bir tangoya dair Pugliese'nin beste yapmasını ve filmde bu parçanın yer almasını ister: Mirando la lluvia. Hükümet bunu duyduğunda eğer Pugliese filmde yer alırsa filmi yasaklamakla yönetmeni tehdit eder. Yönetmen mecburen çok daha az popüler birine besteyi yaptırır. Ancak film kaderinden kaçamaz. Yayınlanmasının beşinci gününde çıplak bir kadının filmde yer alması gerekçesiyle film yine hükümet arafından yasaklanır (Lavocah, 2016: 97).</p>	<p>Arjantin, Japonya ve Almanya'yla diplomatik ilişkilerini sonlandırıp iki ülkeye de savaş ilan eder. Birleşmiş Milletler'e kurucu üye olarak katılır. Perón tutuklanır, tepkiler üzerine serbest bırakılır.</p>
1946	<ul style="list-style-type: none"> - Fuimos - Sin Lágrimas - La Yumba 	<p>-Müzikal anlamda "Pugliese stili"nin başlangıcı. - Yıl sonunda stüdyoda kayda girmesi, radyoda yayınlanması ya da halka açık yerlerde sahne alması tamamen yasaklanır.</p>	<p>Perón başkan seçilir. Halka maaşlarda artış ve sosyal güvenlik vaatlerinde bulunur. "Evita" ismiyle bilinen karısı Eva'yı işçi ilişkileri sorumlusu yapar.</p>
1947	<ul style="list-style-type: none"> - Sin Palabras - N... N... 		
1948	<ul style="list-style-type: none"> - Patético - Negrecha 		
1950	<ul style="list-style-type: none"> - De Floreo - Vieja Recova - Y Mientes Todavía 		
1951	<ul style="list-style-type: none"> - Pasional 		Perón ezici bir çoğunlukla tekrar başkan seçilir.
1952	<ul style="list-style-type: none"> - La Tupungatina - Ahora No Me Conocés - Si Sos Brujo 	<p>- "Pugliese stili"nin olgunlaşması. - Tango Altın Çağı sona erer.</p>	Eva Perón kanserden ölür, Perón'a destek azalmaya başlar.
1953	<ul style="list-style-type: none"> - Chiqué 	Pugliese'nin radyoya çıkma yasağı kaldırılır.	
1954	<ul style="list-style-type: none"> - Nueve de Julio - Te Aconsejo Que Me Olvides 		
1955	<ul style="list-style-type: none"> - Emancipación - Esta Noche De Luna - Cascabelito 	Pugliese 6 ay boyunca hapsedilir.	Arjantin'de binlerce kişinin öldüğü iç savaş sonrası ordu darbe ile iktidara gelir. Perón görevinden istifa eder ve Paraguay üzerinden İspanya'ya kaçar. İspanya'da sürgün hayatı yaşar.

1956	- A Mis Compañeros - Remembranza - Nochero Soy		
1957	Pata Ancha		
1958	- La Bordona - Dicha Pasada		
1959	- Gallo Ciego - La Cumparsita (Si Supieras)	"Orkestra Ağustos 1959'da dört aylık SSCB ve Çin Halk Cumhuriyeti turuna çıkar. Üç ayda, SSCB'de 8 şehirde ve kalan bir ayda da Çin'de 28 şehirde sahne alır. Tur 10 Ağustos Moskova konseriyle başlar. Kızıl Ordu Tiyatrosu'nda 5000 kişi önüne çıkarlar. En büyük ilgiyi ise Ermenistan'da Dinamo futbol stadyumunda 50.000 kişiden görürler.	Küba Devrimi.
1960	Un Lamento	Stentor - Pugliese yabancı sermayecen bağımsız bir plak şirketi kurar.	
1961	Don Agustín Bardi		
1962			- Arjantin'de darbe sonrası Arturo Frondizi'nin sivil hükümeti devrilir. - Küba Füze Krizi.
1963	El Adiós		
1964	Será Una Noche		
1965	Orlando Goñi	1. Japonya Turu	
1966	La Mariposa		Arjantin'de General Juan Carlos Onganía darbe sonrası yönetimi devralır ve tüm siyasi partileri susturur.
1968		1968'de, Pugliese'nin hasta olduğu ve bu yüzden orkestra için iş ayarlayamadığı bir dönemde Pugliese'nin altı ana müzisyeni sextet olarak beraber çalışmaya başlar. Çok geçmeden maestrodan ayrılırlar. Ayrılıkları arkadaşça olsa da bu korkunç bir darbe olmalı; bu grup içinde 1939'dan beri onunla olan ilk bandoneonisti Osvaldo Ruggiero, kontrbasçısı Alcides Rossi (Esas kontrbasçısı olan Aniceto Rossinin oğlu) ve ayrıca kemancısı Oscar Herrero yer alır. Bu ayrılık orkestranın kalbini söküp alır (Lavocah, 2014: 297).	
1969	- El Marne - A Evarista Corriego		

1970	Lágrimas	
1972	- La Beba - Ojos Negros	
1973	Zum	Perónist parti Mart'ta seçimleri kazanır. Terör olayları artar. Ezeiza Katliamı. Perón Eylül ayında tekrar başkan olur.
1974		Perón ölür, artan terör olaylarında yüzlerce kişi ölür. Grevler ve gösteriler patlak verir.
1975		Arjantin'de enflasyon %300'e yükselir.
1976		General Jorge Videla Cuntası Isabel Perón'u devirir, yönetimi devralır. Meclis feshedilir. Rejim karşıtları tutuklanır. 10000'lerce kişi kaybolur.
1979	2. Japonya Turu	
1980	Latin Amerika Turu (Meksika, Peru, Kolombiya)	
1982		General Leopoldu Galtieri'nin Falkland Adaları'na asker çıkarmasıyla Falkland Savaşı başlar. İngiliz güçleri Haziran ortasında adayı geri alır. 700 Arjantinli çatışmalar sırasında hayatını kaybeder.
1983		Arjantin sivil yönetime döner, radikal Raúl Alfonsin başkan olur. İnsan haklarını ihlal eden askeri liderler yargı karşısına çıkarılır.
1984	Pugliese Küba'yı Ziyaret eder.	
1985		Darbelerin ardından görece normalleşmenin yaşandığı yıllarda Pugliese'ye 80. doğumgünü için Latin Amerika'nın en önemli opera binası olan Teatro Colón'da bir konser ayarlanır. Son parça olan La yumba için, yıllar boyunca onunla birlikte çalmış ve içlerinde 1939 orkestrasından bir emektar olan Osvaldo Ruggiero'nun da bulunduğu birçok müzisyen Pugliese'ye sahnede eşlik eder. Toplamda bandoneon sayısı 10 müzisyene ulaşır. Don Osvaldo beş kere ayakta alkışlanır. Konser günü tiyatro işçileri son dakika grev kararı alır. İşçiler grev nedenlerini Pugliese'ye açıklamak için yanına geldiklerinde Pugliese "tüm hayatım boyunca işçiler için mücadele verdim ve bugün olanları anlayamıyorum, gerçekten" cevabını verir. Konser sekiz gün sonra yapılabilir (Lavocah, 2016: 211).
1989	Piazzolla ile beraber Amsterdam konseri	
1995	Son performansını icra eder. Artan sağlık sorunları nedeniyle 90 yaşında hayata gözlerini yumar.	
2005		100. doğum gününde Arjantin'de "Pugliese Yılı" ilan edilir.

Kaynakça

- Borges, J.L. (2014) *Evaristo Carriego* (çev. Peral Bayaz Charum), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çelikkol, G. (2007) *Direnşlerin Güney Kutbu*, İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Feitlowitz, M. (2011) *A Lexion of Terror: Argentina And The Legacies of Torture*, New York: Oxford University.
- Gezgüç, G.M ve Uzun, T. (2017) "Arjantin Siyasi Tarihinde Askeri Darbeler", *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6, 2, 150-183.
- Genç Yılmaz, A. (2014) "Toplumsal Hareketin Kalbinde Bir Yeni Özne: Anneler Türkiye'de Cumartesi Anneleri ve Arjantin'de Mayıs Meydanı Anneleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz" *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2, 3, 51-74.
- Gezgin, U. B. (2017) "İspanya İç Savaşı, Darbe, Direniş ve Tarih Yazımı" https://dunyalilar.org/ispanya-ic-savasi-darbe-direnis-tarihyazimi.html/#_ftn4
- Gök, N. (2018) *Sebeup Ve Sonuçlarıyla Bir Kısır Döngü: Darbeler. Arjantin, Brezilya, Şili Ve Türkiye Üzerine Bir İnceleme*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Kök, G. (2010) "Arjantin'in Yakın Tarihi ve Perónizmin Mirası" <http://haber.sol.org.tr/bizimamerika/arjantin-in-yakin-tarihi-ve-Peronizmin-mirasi-28097> (24.03.2020).
- Lavocah, M. (2016) *Tango Masters: Osvado Pugliese*, Londra: Milonga Press.
- Mızrak, D. (2019) "Arjantin'in Kayıp Çocukları" Vakasının Hakikat Hakkı Çerçevesinde İncelenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 1, 364-396.
- Özgenç, K.B. (2017) *20. Yy. Başından İ. Dünya Savaşına Dek Arjantin*, Buenos Aires Üniversitesi.
- Savilgiano, M. E. (1995) *Tango Tutku'nun Ekonomi Politiği* (çev. Serdar Aygün), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Salman, B. (2003) *İspanya'da İI. Cumhuriyet ve İç Savaş (1936-1939)*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi.
- Yarar, A. (2013) "Arjantin'de Juan Domingo Perón Dönemi" <http://politikaakademisi.org/2013/09/18/arjantin-de-juan-domingo-Peron-donemi/> (24.03.2020).
- Yıldırım, S. (2018) "İç Savaş Öncesi ve Sonrasında İspanya'da Devlet ve Sınıflar", *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 3,1, 1-19.